

Heerlen

Raadsvoorstel

Heerlen,
21 oktober 2025

Vergadering
gemeenteraad Heerlen

Datum raadsvergadering
26 november 2025
Documentnummer 535433

Agendapunt

Onderwerp

Vaststelling Omgevingsvisie Heerlen 2050

Inleiding/aanleiding

Instrument Omgevingsvisie

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. Eén van de kerninstrumenten van deze nieuwe wet is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie, waarin we de strategische ambities en doelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastleggen. De omgevingsvisie is de opvolger van de structuurvisie uit de voormalige Wet ruimtelijke ordening.

In de 'Omgevingsvisie Heerlen 2050; een oude stad met een jong hart' kijken we 25 jaar vooruit. De omgevingsvisie is opgesteld in de geest van de nieuwe Omgevingswet en heeft betrekking op de fysieke leefomgeving. Dat betekent dat naast het ruimtelijk aspect ook aandacht is voor ambities op het gebied van gezondheid, veiligheid, economie en duurzaamheid.

In de omgevingsvisie zetten we - samen met onze inwoners, ondernemers, partners en gebruikers - de integrale koers uit op weg naar 2050, gericht op een fysieke leefomgeving waarin mensen gelukkiger, gezonder en veiliger zijn. De bestaande kwaliteiten en opgaven vormen daarbij het vertrekpunt. Tegelijkertijd willen wij met een heldere visie aangeven waar we met onze gemeente op de langere termijn naartoe willen.

Het overkoepelende doel is dat iedere inwoner een goed leven kan hebben in onze stad in harmonie met haar of zijn sociale en ecologische omgeving: gelukkig, gezond, veilig en met voldoende mogelijkheden om zich te kunnen ontplooiën.

In 2019 is gestart met de voorbereiding van de omgevingsvisie. Na een onderbreking in de Corona-periode is in december 2022 door de gemeenteraad een plan van aanpak vastgesteld. Dit was het startdocument voor het opstellen van de omgevingsvisie.

Gevolgte procedure

Er heeft een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden. In de maanden februari tot en met juni 2023 zijn inwoners, ondernemers, organisaties en ketenpartners bevestigd door middel van online vragenlijsten, gesprekken op straat, stakeholders- en bewonersbijeenkomsten. Hieruit zijn zes thema's naar voren gekomen die belangrijk zijn voor de toekomst van Heerlen. Het gaat hierbij om

- zorgen van nu, kansen voor de toekomst (de huidige uitdagingen als vertrek voor verbetering),
- basis op orde: Heerlen als schone en goed onderhouden stad,
- nieuwe verbindingen: creëren van verbindingen binnen en buiten Heerlen,

- een groen Heerlen met volop recreatieve mogelijkheden,
- verkleinen van de achterstanden,
- meer voorzieningen voor de jeugd.

Deze inbreng is meegenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie.

Vervolgens heeft het ontwerp van de Omgevingsvisie Heerlen 2050 gedurende zes weken als ontwerp ter inzage gelegen voor zienswijzen in de periode van 5 februari tot en met 18 maart 2025. In deze periode zijn 7 zienswijzen ingediend. In het 'Zienswijzeverslag ontwerp omgevingsvisie Heerlen 2050 'Een oude stad met een jong hart!' (bijlage 2) zijn de zienswijzen en de gemeentelijke reactie hierop weergegeven. De zienswijzen hebben geen aanpassing van de omgevingsvisie tot gevolg.

Op 19 juni 2025 heeft een raadsbijeenkomst over de omgevingsvisie plaatsgevonden. Het verslag van deze bijeenkomst is toegevoegd als bijlage 3. Deze bijeenkomst heeft ertoe geleid dat er een aantal tekstuele aanpassingen zijn aangebracht ter verduidelijking van de in de visie geformuleerde ambities. De koers van de omgevingsvisie is niet gewijzigd ten opzichte van de ontwerp omgevingsvisie.

In de bijgevoegde Nota van wijzigingen Omgevingsvisie Heerlen 2050 (bijlage 4) zijn de wijzigingen weergegeven.

Kader

Omgevingswet

MBP - programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing VHROSV).

Kernthema

Ruimtelijke Ordening

Bevoegdheid

De gemeenteraad is op grond van artikel 3.1 van de Omgevingswet bevoegd om de omgevingsvisie vast te stellen.

Voorstel

1. De ingediende zienswijzen ontvankelijk en ongegrond te verklaren conform het bepaalde in de bij dit besluit behorende "Zienswijzeverslag ontwerp omgevingsvisie Heerlen 2050 'Een oude stad met een jong hart!'.
2. De omgevingsvisie zoals opgenomen in bijlage 1, bestaande uit het vaststellingsbesluit en bijlage A, ten opzichte van het ontwerp gewijzigd vast te stellen.
3. De Structuurvisie Heerlen 2035 te laten vervallen en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg en de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg te behouden.

Argumenten

1.1 De zienswijzen zijn ontvankelijk, omdat deze tijdig en correct ingediend, tijdens de periode van de terinzagelegging van de ontwerp omgevingsvisie.

1.2 De zienswijzen zijn ongegrond, omdat deze geen betrekking hebben op de strategische ambities van de omgevingsvisie.

De zienswijzen hebben deels betrekking op de herkenbaarheid en/of de volledigheid van de teksten. Er worden ook al concrete acties benoemd om invulling gegeven aan de

ambities. En er wordt gepleit om ook bij vervolgacties aandacht te houden voor participatie.

Enkele indieners van de zienswijzen gaan in op hun specifieke belangen. Deze kunnen echter pas worden meegenomen bij de concrete uitwerking van de omgevingsvisie in de andere gemeentelijke Omgevingswetinstrumenten, zoals het programma en het omgevingsplan. Indieners van de zienswijzen en andere belanghebbenden kunnen dan deelnemen aan het participatietraject en zij kunnen zo nodig een zienswijzen indienen.

2.1 De omgevingsvisie is een nieuw, verplicht instrument in de Omgevingswet.

De omgevingsvisie is een van de kerninstrumenten van de Omgevingswet. Elke gemeente is verplicht om vóór 1 januari 2027 een omgevingsvisie vast te stellen voor haar hele grondgebied.

2.2 De vastgestelde omgevingsvisie vormt het sturingskader voor ontwikkelingen en initiatieven om te komen tot een sociale, duurzame, levendige en economisch vitale leefomgeving.

We streven naar een omgeving waarin inwoners, organisaties en natuur tot hun recht komen. Hierbij hebben we duidelijk afscheid genomen van de krimpgedachte. We willen groeien naar een sterk en aantrekkelijk Heerlen met 100.000 inwoners. Het opstellen van een omgevingsvisie is cruciaal om deze ambitie te realiseren. Deze visie biedt een integraal kader voor de kwaliteit, het ontwikkelen en het beheren en beschermen van de fysieke leefomgeving, waarbij de verschillende belangen worden gebundeld en afgewogen.

De komende jaren zullen de wensbeelden uit de omgevingsvisie verder worden uitgewerkt en vertaald in nadere instrumenten zoals het omgevingsplan en eventuele programma's.

2.3 De omgevingsvisie is samen met inwoners, ondernemers en andere betrokken organisaties opgesteld.

De omgevingsvisie is na een uitvoerig participatieproces tot stand gekomen. Bij het vaststellen van een omgevingsvisie geldt een motiveringsplicht (art. 10.7 Omgevingsbesluit). Dit betekent dat wordt aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Het verslag van het participatieproces is opgenomen als bijlage 2 van de omgevingsvisie.

2.4 Door de tekstuele wijzigingen in de omgevingsvisie worden de ambities duidelijker en scherper geformuleerd.

Een overzicht van de aanpassingen is opgenomen in de Nota van wijzigingen Omgevingsvisie Heerlen 2050 (bijlage 4).

3.1 De structuurvisies op basis van de oude wetgeving (Wet ruimtelijke ordening) vervallen door de vaststelling van de omgevingsvisie, tenzij uitdrukkelijk wordt besloten dat deze structuurvisies blijven behouden.

Deze structuurvisies zijn gebaseerd op de Wet ruimtelijke ordening. Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de wettelijke basis van de structuurvisies vervallen. Deze structuurvisies vervallen daarom op het moment van inwerkingtreding van de omgevingsvisie, tenzij uitdrukkelijk is besloten dat deze structuurvisies behouden moeten blijven.

Gezien de regionale afspraken in de Structuurvisies Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg en Wonen Zuid-Limburg is het van belang dat deze visies in stand worden gehouden.

Overig (niet strategisch) ruimtelijk beleid is gebaseerd op de Gemeentewet en blijft gelden, totdat anders wordt beslist.

3.2 Bij het in stand houden van de Structuurvisies Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg en Wonen Zuid-Limburg ontstaan er geen beleidsmatige strijdigheden.

De uitgangspunten van de Structuurvisies Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg en Wonen Zuid-Limburg zijn overgenomen in de omgevingsvisie.

Tegenargumenten en risico's

2.1 Er is gekozen voor een omgevingsvisie met een hoog abstractieniveau, met ons bestaande beleid als vertrekpunt.

De omgevingsvisie maakt nog geen nieuwe keuzes op locatieniveau. Waar nodig zijn echter haakjes gecreëerd naar, dan wel ruimte geboden aan toekomstige ontwikkelingen. Regelmatig en op korte termijn starten met evalueren van de visie is belangrijk. Zo kan actie worden ondernomen, mocht na de vaststelling blijken dat het gekozen abstractieniveau tot problemen leidt.

Kosten en dekking

In 2022 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het opstellen van de omgevingsvisie. Aan de besluitvorming zijn geen kosten verbonden.

Communicatie

Het besluit tot vaststelling van de omgevingsvisie wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. Zodra de visie is vastgesteld door onze gemeenteraad zal er ook nog een persbericht worden verstuurd naar de media.

Evaluatie

Zoals voorgesteld op de raadsbijeenkomst over de omgevingsvisie op 19 juni jl., wordt de evaluatie voorzien aan het einde van het eerste jaar en in het derde jaar van de volgende raadscyclus.

Planning, procedure en uitvoering

Na de vaststelling wordt de bekendmaking van het besluit gepubliceerd op overheid.nl (Gemeentebld) en wordt de omgevingsvisie beschikbaar gesteld op het DSO (het digitale loket voor de Omgevingswet). Een papieren versie gedurende 6 weken ter inzage worden gelegd bij de servicebalie in de Publiekshal.

De omgevingsvisie treedt in werking na bekendmaking van het vaststellingsbesluit van de raad in het Gemeentebld. Er staat géén bezwaar of beroep open tegen het vaststellingsbesluit.

Bijlagen

1. Bijlage 1, bestaande uit het besluit en bijlage A
2. Zienswijzennota Omgevingsvisie Heerlen 2050
3. Verslag raadsbijeenkomst d.d. 19-06-2025
4. Nota van wijzigingen Omgevingsvisie Heerlen 2050
5. Persbericht – Heerlen stelt omgevingsvisie vast

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de secretaris a.i.,

drs. R. Weaver

drs. R. van Wuijtswinkel

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Weaver